

23 Μαρτίου, 1992

[ΠΙΚΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στές]

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Εφεσείοντες,

v.

ΕΛΕΝΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ ΠΛΗΣΙΕΣΤΕΡΟΥ
ΦΙΛΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑ ΙΩΑΝΝΟΥ,

Εφεσίβλητης.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7824).

5 *Αμέλεια — Τροχαίο ατύχημα — Εκ προσήσεως ευθύνη του ιδιοκτήτη οχήματος που ενεπλάκη σε τροχαίο ατύχημα — Στοιχειοθετείται μόνο στις περιπτώσεις όπου αποδεικνύεται ότι ο οδηγός του οχήματος ενεργούσε είτε σαν αντιπρόσωπος είτε σαν εργοδοτούμενος του ιδιοκτήτη στο πλαίσιο της εργασίας του — Άρθρο 13 του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου, κεφ. 148.*

10 *Μαρτυρία — Εκ προσήσεως ευθύνη του ιδιοκτήτη οχήματος που ενεπλάκη σε τροχαίο ατύχημα — Η συγκατάθεση για τη χρήση του οχήματος δεν τεκμηριώνει αφ' εαυτής είτε σχέση κυρίου και αντιπροσώπου είτε σχέση κυρίου και υπηρέτη, μεταξύ του ιδιοκτήτη και του οδηγού του οχήματος.*

15 *Το όχημα του εφεσείοντα, το οποίο οδηγούσε ο υιός του με τη συγκατάθεση του εφεσείοντα, ενεπλάκη σε δυστύχημα κατά το οποίο η εφεσίβλητη τραυματίστηκε. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, εφαρμόζοντας την απόφαση στην Δημοσθένους Αντιπροσωπεία Αυτοκινήτων Λτδ v. Κατσουρίδης (1988) 1 C.L.R. 265, έκρινε ότι η συγκατάθεση του εφεσείοντα για τη χρήση του οχήματός του από το υιό του τον καθιστούσε εκ προσήσεως υπεύθυνο για την αμελή οδήγηση του τελευταίου.*

20 *Αποφασίσθηκε ότι:*

25 *(α) Με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 13 του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου, Κεφ. 148, για να αποδοθεί εκ προσήσεως ευθύνη στον ιδιοκτήτη αυτοκινήτου πρέπει να καταδειχθεί ότι ο οδηγός ενεργούσε είτε σαν αντιπρόσωπος του ιδιοκτήτη είτε σαν εργοδοτούμενος του στο πλαίσιο της εργασίας του.*

(β) Η απόδειξη ότι υπήρχε συγκατάθεση του ιδιοκτήτη για τη χρήση του αυτοκινήτου του από τον οδηγό δεν τεκμηριώνει αφ' εαυτής είτε σχέση κυρίου και αντιπροσώπου είτε σχέση κυρίου και

υπερρέτη, και κατά συνέπεια στην παρούσα περίπτωση λανθασμένα είχε κριθεί ότι ο εφεσείων ήταν εκ προσήσεως υπεύθυνος για την αμελή οδήγηση του υού του.

Η έφεση έγινε αποδεκτή με έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

5

Rambarram v. Guptacharran [1970] 1 All E.R. 749

Δημοσθένους Αντιπροσωπεία Αυτοκινήτων Λτδ v. Κατσουρίδης (1988) 1 C.L.R. 265

Hellenic Mining Co Ltd v. Galaxy Tours Ltd (1978) 1 C.L.R 414

Morgans v. Launchbury [1972] 2 All E.R. 606

10

Θεοφάνους v. Ασφαλιστικής Εταιρείας ΚΟΣΜΟΣ (1988) 1 Α.Α.Δ. 265.

Έφεση.

Έφεση από τον εναγόμενο 2 κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Ηλιάδης, Προσ. Α.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 18 Ιανουαρίου, 1989 (Αρ. Αγωγής 3064/86) με την οποία ευρέθη εκ προσήσεως υπεύθυνος για το τροχαίο ατύχημα και διετάχθη να πληρώσει αλληλεγγύως με τον εναγόμενο 1 το ποσό των £2.700.

20

Α. Ερωτοκρίτου, για τον εφεσείοντα.

Α. Μάγος, για την εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Το θέμα που εγείρει η έφεση είναι κατεξοχή νομικό, μεγάλης σημασίας, όχι μόνο για την έκβαση της έφεσης αλλά και για το κοινό γενικά. Είναι το ακόλουθο :

25

Συγκατάθεση ή άδεια για την οδήγηση οχήματος καθιστά τον ιδιοκτήτη εκ προσήσεως υπεύθυνο για την αμέ-

- λεια του οδηγού κατά τη χρήση του αυτοκινήτου; Το πρωτόδικο Δικαστήριο, καθοδηγούμενο από τις αποφάσεις (α) *Rambarran v. Guptcharan* [1970] 1 All E.R. 749, και (β) *Δημοσθένους Αντιπροσωπεία Αυτοκινήτων Λτδ. ν. Κατσουρίδης* (1988) 1 C.L.R. 265, έκρινε ότι η συγκατάθεση του εφεσείοντα για τη χρήση του αυτοκινήτου του από το γιο του, τον καθιστούσε εκ προσθήσεως υπεύθυνο για την αμελή οδήγηση του τελευταίου. Η εκ προσθήσεως ευθύνη προσώπου για τις συνέπειες αστικού αδικήματος που διαπράττεται από άλλο πρόσωπο ρυθμίζεται από το άρθρο 13 του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου, Κεφ. 148. Εκ προσθήσεως ευθύνη φέρει ο εναγόμενος για τις πράξεις άλλου προσώπου όταν (α) αυτές εξουσιοδοτούνται ή επικυρώνονται, ή (β) συνιστούν πράξεις εργοδοτούμενου (υπηρέτη) στο πλαίσιο της εργασίας του.

- Συνοπτικά, εκ προσθήσεως ευθύνη, βάσει του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου περιορίζεται σε πράξεις αντιπροσώπου ή υπηρέτη κάτω από τους όρους που θέτει το άρθρο 13. Συνάγεται από την πρωτόδικη απόφαση ότι κατά το χρόνο διάπραξης του αστικού αδικήματος της αμέλειας από το γιο του εφεσείοντα, ότι ο οδηγός ενεργούσε είτε ως αντιπρόσωπος ή ως εργοδοτούμενος του πατέρα του.

- Στη *Hellenic Mining Co. Ltd. v. Galaxy Tours Ltd.* (1978) 1 C.L.R. 414, αποφασίστηκε ότι για την απόδοση εκ προσθήσεως ευθύνης στον ιδιοκτήτη αυτοκινήτου, πρέπει να καταδειχθεί ότι ο οδηγός ενεργούσε είτε ως αντιπρόσωπος είτε ως εργοδοτούμενος στο πλαίσιο της εργασίας του. Το Εφετείο τόνισε ότι η συγκατάθεση για τη χρήση αυτοκινήτου δεν τεκμηριώνει αφεαυτής είτε σχέση κυρίου και αντιπροσώπου, ή κυρίου και υπηρέτη. Στην κατάληξη αυτή το Ανώτατο Δικαστήριο έχει αχθεί υπό το φως της απόφασης της Δικαστικής Επιτροπής της Βουλής των Λόρδων στη *Morgans v. Launchbury and Others* [1972] 2 All E.R. 606. Στην προκειμένη υπόθεση αποδόθηκε ευθύνη στον εφεσείοντα για το λόγο και μόνο ότι συγκατατέθηκε στη χρήση του αυτοκινήτου του από άλλο. Συνεπώς η πρωτόδικη απόφαση συγκρούεται άμεσα με το λόγο (ratio)

της *Hellenic Mining*.

Ο λόγος της απόφασης στη Δημοσθένους συναρτάται άμεσα με τη διαπίστωση του Εφετείου ότι σ' εκείνη την υπόθεση ο οδηγός του οχήματος, ο Γενικός Διευθυντής της εταιρείας, είχε το όχημα υπό τον έλεγχό του, στα πλαίσια της εργοδότησής του, κάτω από συνθήκες που το Δικαστήριο έκρινε ότι εστοιχειοθετείτο μεταξύ του και της εταιρείας, σε σχέση με τη χρήση του αυτοκινήτου, σχέση αντιπροσώπου και αντιπροσωπευομένου. Στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στη Δημοσθένους, γίνεται αναφορά τόσο στη *Hellenic Mining* χωρίς να αμφισβητείται ο λόγος της, όσο και στις αποφάσεις *Morgans v. Launchbury and Others*, και *Rambarram*. Η Δημοσθένους δεν αποκλίνει από την αρχή που υιοθετήθηκε στη *Hellenic Mining*.

Μεταξύ των αποφάσεων του αγγλικού Ανακτοσυμβουλίου στη *Rambarram*, και της Δικαστικής Επιτροπής της Βουλής των Λόρδων στη *Morgans*, διαπιστώνεται διάσταση απόψεων ως προς τα συμπεράσματα που μπορεί να εξαχθούν από τη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη για τη χρήση του οχήματος από τρίτο πρόσωπο. Το χάσμα μεταξύ των δυο αποφάσεων, καθώς και η έκτασή του, πραγματεύεται το Δικαστήριο στη Θεοφάνους ν. Ασφαλιστικής Εταιρείας ΚΟΣΜΟΣ (1988) 1 Α.Α.Δ. 265, η οποία δεν είχε δημοσιευθεί κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης στη Δημοσθένους, ούτε αναφέρθηκε στο Δικαστήριο από τους δικηγόρους των διαδίκων. Όπως διαπιστώνεται στη Θεοφάνους και στις δυο αγγλικές αποφάσεις, γίνεται δεκτή η αρχή ότι για τη θεμελίωση εκ προστήσεως ευθύνης είναι αναγκαία η ύπαρξη σχέσης αντιπροσωπευομένου και αντιπροσώπου, ή κυρίου και υπαλλήλου, καθώς και μαρτυρία ότι η οδήγηση στο πλαίσιο της οποίας εκδηλώθηκε η αμέλεια εντάσσεται στα πλαίσια της σχέσης αυτής. Η διαφωνία συνίσταται στις επιπτώσεις ή συμπεράσματα που μπορεί να εξαχθούν από τη συγκατάθεση για την οδήγηση του οχήματος. Στη *Rambarram* αποφασίστηκε ότι η συγκατάθεση τεκμηριώνει, εκ πρώτης όψews, την ύπαρξη σχέσης αντιπροσωπευομένου και αντιπροσώπου μεταξύ του ιδιοκτήτη του οχή-

ματος και του οδηγού. Αντίθετα, στη *Morgans* αποφασίστηκε ότι η συγκατάθεση αφεαυτής δεν υποδηλώνει αντιπροσώπηση, θέση που θα συγκρούόταν, όπως υποδεικνύεται, με τις καθιερωμένες αρχές δικαίου για τη

5 στοιχειοθέτηση τέτοιας σχέσης. Δεν ήταν αναγκαίο στη Θεοφάνους για την επίλυση των επίδικων θεμάτων να τοποθετηθεί το Εφετείο στο θέμα της διαφοράς μεταξύ της *Rambhagam* και *Morgans*. Ότι αποφασίστηκε στη Θεοφάνους είναι ότι στην απουσία μαρτυρίας περί του αντιθέ-

10 του, ο έλεγχος οχήματος από τρίτο υποδηλώνει τη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη για τη χρήση από αυτόν. Στη *Morgans* το Δικαστήριο έκρινε ότι η εξίσωση της συγκατάθεσης με την ύπαρξη σχέσης αντιπροσώπου και αντιπροσωπευμένου θα ισοδυναμούσε με νέα νομοθετική ρύθμι-

15 ση του θέματος που δεν είναι δικαστικά επιτρεπτό. Στην Κύπρο οι αρχές του κοινού δικαίου για την εκ προσθήσεως ευθύνη έχουν ενσωματωθεί στο άρθρο 13 του Κώδικα Αστικών Αδικημάτων που ρητά προβλέπει τότε υπάρχει τέτοια ευθύνη όταν αποδεικνύεται σχέση αντιπροσωπευ-

20 μένου και αντιπροσώπου ή εργοδότη και εργοδοτούμενου. Η εξουσιοδότηση χρήσης κινητού αντικειμένου δεν υποδηλώνει ως θέμα λογικής ή κοινής εμπειρίας και τη δημιουργία σχέσης αντιπροσώπου και αντιπροσωπευμένου αναφορικά με τη χρήση του. Συνεπώς συγκατάθεση για τη

25 χρήση αυτοκινήτου δεν τεκμηριώνει αφεαυτής σχέση αντιπροσωπευμένου και αντιπροσώπου ή εργοδότη και εργοδοτούμενου, όπως άλλωστε αποφασίστηκε στη *Hellenic Mining*.

*Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.
Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται και αντικαθίσταται
ως ανωτέρω με έξοδα υπέρ του
εφεσεύοντα.*